

Република Македонија
Министерство за финансии
КВАРТАЛЕН ЕКОНОМСКИ
ИЗВЕШТАЈ – К2/2010

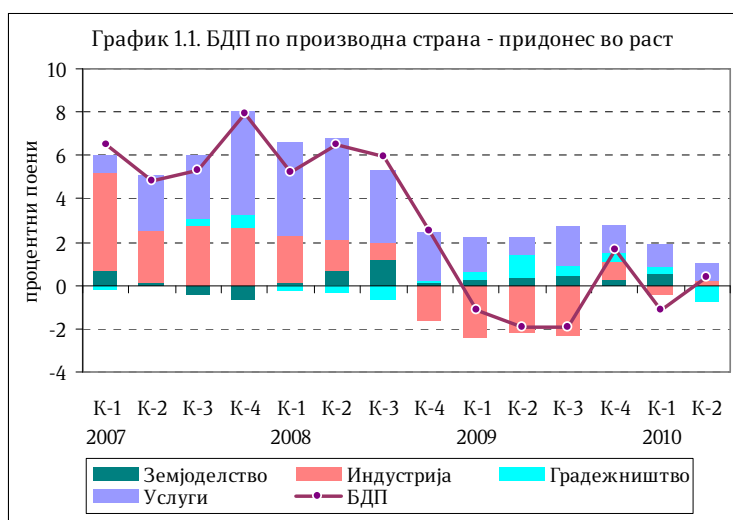
Резиме

- Во вториот квартал 2010 година **БДП оствари реален раст** од 0,4% во однос на истиот квартал од 2009 година, со што просечниот раст во првата половина од 2010 година изнесува -0,3%. Пад е забележан во секторите градежништво и угостителство, додека во останатите остварен е раст, од кои најзабележителен е кај сообраќај и врски од 3,9%;
- **Бројот на вработени лица во К-2-2010** според Анкета на работна сила е помал за 1,4% во однос на К-2 2009 година и изнесува 627.129 вработени, но е над нивото од К-2-2008. Подобрување се бележи и во однос на К-1-2010, при што бројот на вработени е зголемен за 1,8%, односно 11.167 нови вработени;
- **Стапката на инфлација** на годишно ниво изнесува 1,1% (К/К-4) во К-2-2010, мерена според индексот на трошоци на живот;
- **Нето платата** номинално во К-2-2010 порасна за 2,2%, а реалниот раст изнесува 1,1%;
- **Буџетскиот дефицит** на крајот на К-2-2010 изнесува 1,0% од годишниот БДП. **Фискалното оптоварување** во К-2 изнесува 27,5% и претставува намалување за 0,9 пп во однос на К-1-2010;
- **Кредитите на приватниот сектор** во К-2-2010 покажуваат нагорен тренд, при што остварија пораст од 5,8% во однос на К-2-2009 и 2,5% на квартална основа. **Депозитите** и натаму интензивирани растат, остварувајќи стапка на раст од 15,2% во однос на К-2-2009;
- **Македонскиот берзански индекс** МБИ-10 во јуни 2010 забележа пад од 4,3% во однос на јуни 2009. Вкупниот промет остварен на Македонската берза во К-2-2010 бележи пад од 62,5% во однос на истиот период минатата година;
- **Во К-2-2009 на годишно ниво (К/К-4)**, забележан е значителен раст на извозот за 25,4% и на увозот за 21,4%, при што вкупната надворешно-трговска размена изразена во евра продолжи да се подобрува и бележи значителен раст од 22,8%;
- **Трговската отвореност на Република Македонија** во К-2-2010 изнесува 94,8%, што укажува на продолжување на трендот на раст во однос на претходните квартали.

1. Макроекономски трендови и реален сектор

Во К-2-2010 Бруто домашниот производ (БДП) по тековни цени изнесува 107.184 милиони денари. По падот од 1,1% во првиот квартал од 2010 година, во вториот квартал се забележува благ **реален раст на БДП** од 0,4% во однос на истиот квартал од 2009 година, со што просечниот раст во првата половина од 2010 година изнесува -0,3%.

Во К-2-2010 година, според **производниот метод** остварен е позитивен раст во секторите Сообраќај и врски (3,9%), Финансиско посредување (3,2%), Индустрија (0,8%), Јавна управа (0,7%) и Земјоделство (0,1%). Пад е забележан кај следните сектори: Градежништво (-12,1%) и Хотели и ресторани (-8,7%), а активноста во секторот Трговија е непроменета во однос на истиот квартал во претходната година.

Падот на индустриското производство во К-2-2010 главно се должи на остварените негативни стапки кај: преработувачката индустрија (6,4%), вадење на руди на метал (13,2%), производство на тутунски производи (14,5%), производство на текстилни ткаенини (1,7%), штавење и преработки на кожа (5,6%), издавачка дејност (39,7%), производство на хемикалии и хемиски производи (9,1%).

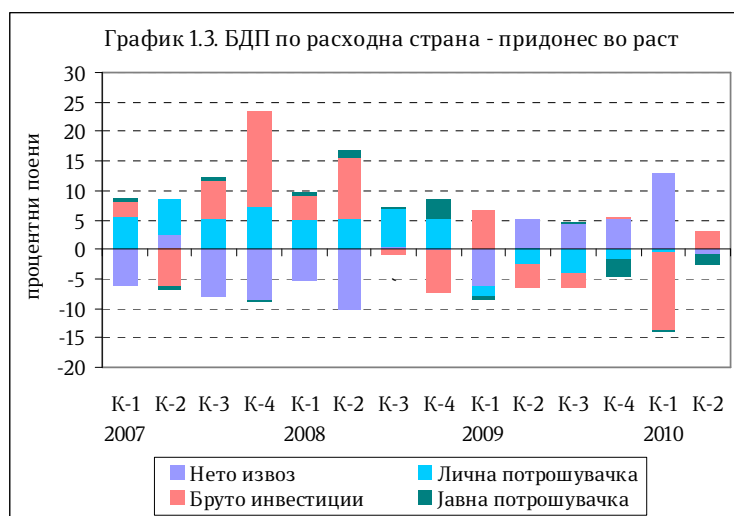

Од друга страна, значаен е растот кај вадење на други руди и камен (40,5%), производство на метални производи (20,8%), производството на облека, доработка и боене на крзно (13,8%), производство на целулозна хартија и производи од хартија (8,2%), производство на кокс (53,8%) и рециклажа (56,2%).

Анализирано според **расходната страна на БДП**, позитивен реален раст е регистриран кај сите компоненти, освен Финалната јавна потрошувачка, која забележа пад од 9,3%.

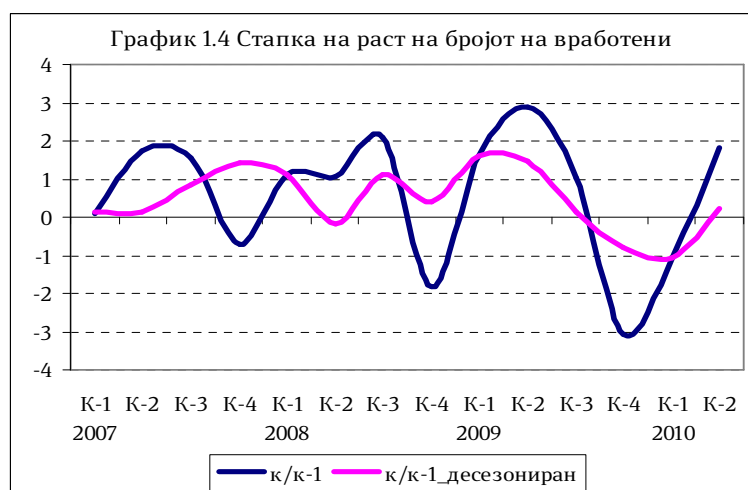
По високиот пад во К-1-2010, **брuto инвестициите** во К-2-2010 остварија позитивни движења, остварувајќи реална стапка на раст од 11,5%, и придонес во растот од 3 процентни поени. Реалниот раст на финалната лична потрошувачка во К-2-2010 е позитивен и изнесува 0,1%. Извозот на стоки и услуги забележа реален раст од

16,5%, додека реалниот раст на увозот на стоки и услуги е понизок и изнесува 12,5%. Со оглед на повисокото учество на увозот во трговската размена, нето извозот има негативен придонес во економскиот раст.

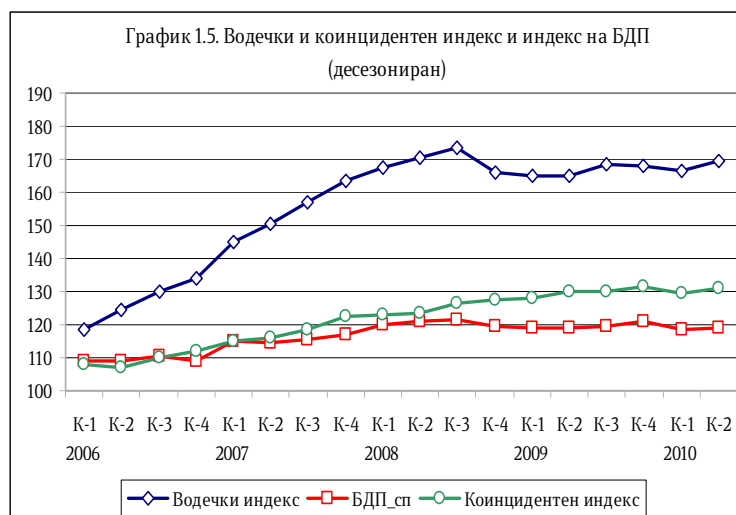

Бројот на невработени лица во К-2-2010 според Анкета на работна сила се намали за 4,3% во однос на претходниот квартал, кој пад во најголем дел беше апсорбиран со зголемување на бројот на вработени (раст од 1,8%) и во помал дел со зголемување на неактивното население (раст од 0,8%). Работоспособното население во истиот квартал се зголеми за 0,2%.

Ваквите движења на пазарот на труд предизвикаа стапката на невработеност да се намали за високи 1,4 процентни поени споредено со претходниот квартал, изнесувајќи 32,1% во К-2-2010. Стапката на активност падна на 56%, што претставува намалување од 0,3 процентни поени во однос на претходниот квартал, додека стапката на вработеност се зголеми на 38,1% од 37,5% во К-1-2010. Имено, на нето основа во К-2-2010 споредено со претходниот квартал е регистрирано зголемување на работните места во приватниот сектор, каде бројот на вработени порасна за 1%, додека во останатиот дел од економијата имаше зголемување на вработеноста од 3,9%. Бројот на вработени исчистен од сезонските влијанија е благо зголемен на квартална основа, за 0,2%, по последователниот пад во претходните два квартали.

Водечкиот композитен индекс¹ во К-2-2010 бележи зголемување од 2,8 индексни поени споредено со претходниот квартал. Споредено со истиот квартал претходната година, водечкиот композитен индекс е повисок за 4,2 индексни поени. Ваквото движење на индексот укажува дека растот на економската активност се очекува да продолжи и во втората половина од годината со тенденција за остварување на повисоки стапки на раст.

Водечкиот дифузен индекс² во К-2-2010 забележа позитивни движења кај 62,5% од компонентите на водечкиот композитен индекс, што е повисоко остварување во однос на претходниот квартал и вториот квартал во 2009, кога овој изнесуваше 43,8%.

Односот на водечкиот и заостанувачкиот индекс³ во К-2-2010 незначително се зголеми на 1,46 споредено со претходниот квартал, кога изнесуваше 1,45. Овој однос покажува дека водечкиот индекс е за 46% повисок од заостанувачкиот индекс. Односот на водечкиот и заостанувачкиот индекс беше во постојан пораст се до К-4-2008, кога истиот од 1,52 во К-3-2008 се намали на 1,44. Во периодот потоа беа забележани благи флукутации.

2. Цени, трошоци и продуктивност

Стапката на инфлација, мерена според индексот на трошоци на живот, во К-2-2010 изнесува 1,1% во однос на истиот квартал од претходната година. Најголем раст на цените од 4,7% е забележан кај категоријата Домување, во голема мера заради растот на цените на електричната енергија (9,8%), како и кај категоријата

¹ Подготвен од Министерството за финансии MakLead е агрегатен показател кој однапред ја покажува насоката на деловниот циклус. Индексот го сочинуваат осум водечки индикатори за економскиот циклус: 1/просечна плата во преработувачка индустрија; 2/просечен број лица - корисници на паричен надомест; 3/оценка на производителите за снабденоста на производството со нови нарачки; 4/индекс на договорени градежни работи; 5/берзански индекс МБИ-10; 6/понуѓа на пари - M2; 7/каматен диференцијал и 8/вкупен увоз намален за увозот за лична потрошувачка.

² Водечкиот дифузен индекс го мери бројот (процентот) на компонентите на водечкиот композитен индекс што пораснале во одреден период.

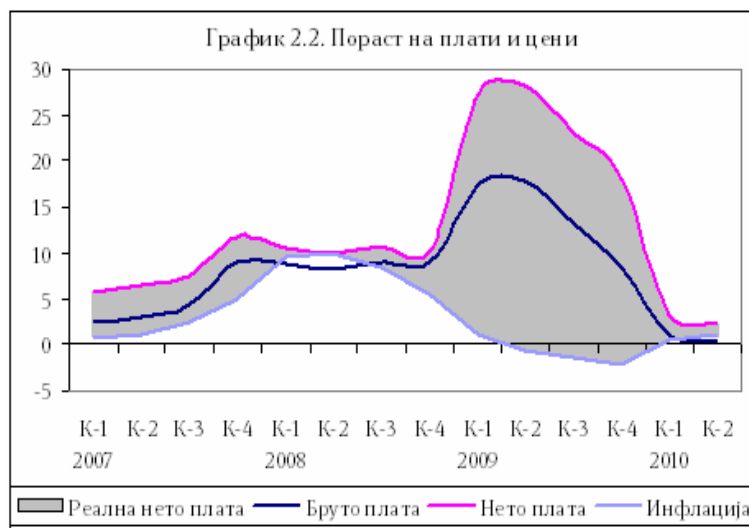
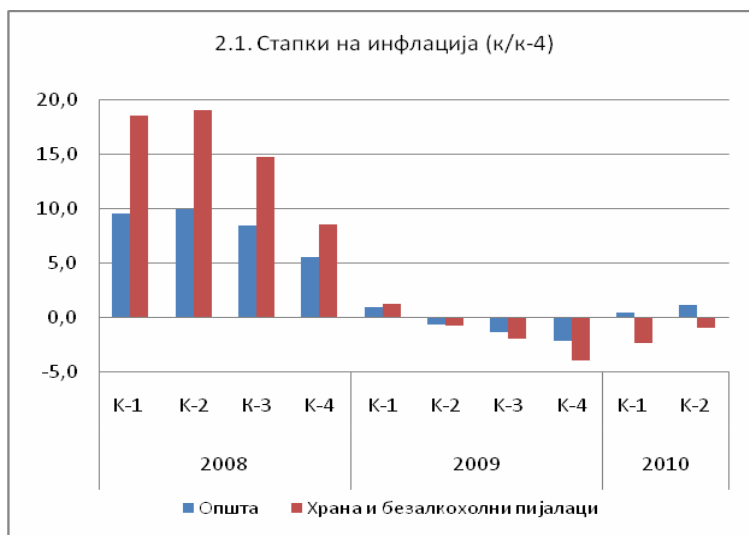
³ Заостанувачкиот индекс, исто така, е пресметан од Министерството за финансии. Сочинет е од четири индикатори кој го следат деловниот циклус.

Сообраќајни средства и услуги од 5,2%. Раст остварија и цените за Облека и обувки (1%), Култура и разонода (0,8%) и Тутун и пијалаци (0,1%). Од друга страна, надолни притисоци врз индексот на трошоци на живот во К-2-2010 доаѓаа од намалувањето на цените во категоријата Исхрана, кои се пониски за 0,9% споредено со истиот период од минатата година. Исто така, пад регистрираат и категориите Хигиена и здравје (-0,3%), Хотели и ресторани (-0,1%) и Останати услуги (-7,1%).

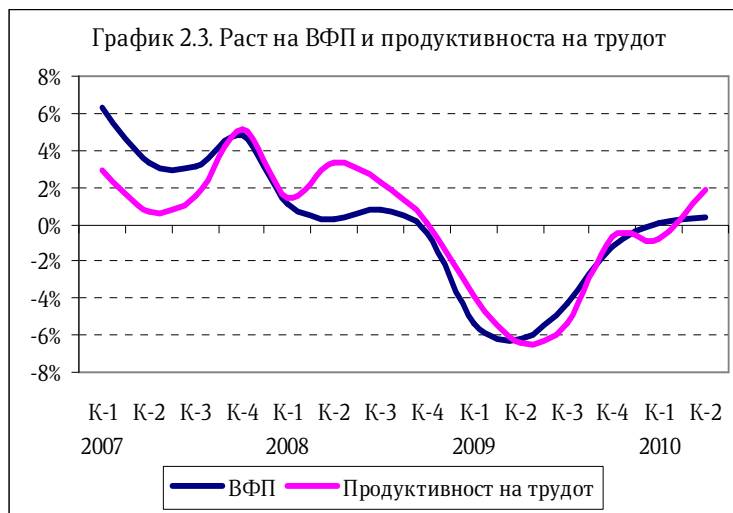
Базичната инфлација (која го исклучува ефектот на храната и енергијата) во К-2-2010 го запира опаѓачкиот тренд. Имено, таа во К-2-2010 изнесува нула, односно е непроменета споредено со К-2-2009.

Цените на мало во К-2-2010 година бележат пораст од 2,3% споредено со истиот квартал од претходната година. Пораст на цените е остварен во категоријата Индустриски производи (4,8%), при што позабележителен е порастот на индустриски непрехранбени производи (7,4%). Од друга страна, цените се намалија во категоријата Земјоделски производи (-3,7%) и кај Пијалаците (-0,3%). Вредноста на потрошувачката кошница за исхрана и пијалаци за едно четиричлено домаќинство, пресметана врз основа на цените на мало, е повисока за 1,2% во однос на претходниот квартал, додека во однос на К-2-2009 истата е пониска за 1,3%. Вредноста на потрошувачката кошница во К-2-2010 претставува 60,3% од просечната нето плата.

Просечната **нето плата** во К-2-2010 е повисока од истиот квартал претходната година номинално за 2,2%, додека просечната **брuto плата** забележа побавен номинален раст од нето платата од 0,3%, како резултат на намалените стапки на социјални придонеси. Умерената стапка на инфлација услови растот на нето платата реално да изнесува (1,1%), додека бруто платата да забележи реален пад од -0,8%. (површината со сенка на График 2.2).

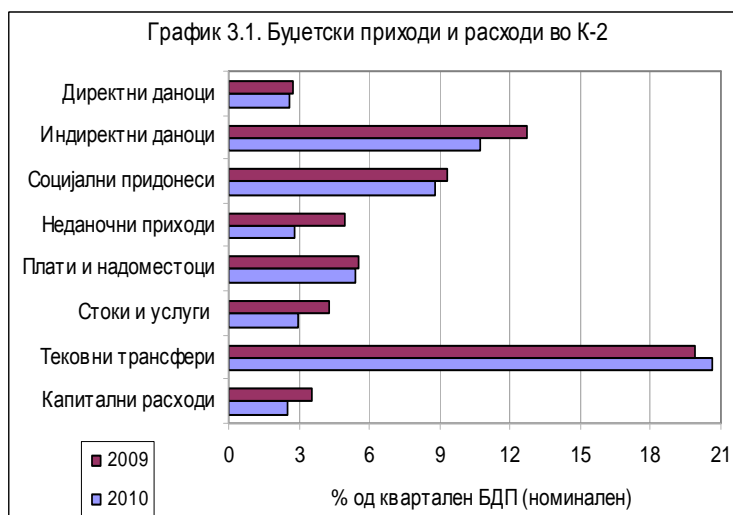
Во К-2-2010 се забележува пораст на **продуктивноста** на трудот на годишно ниво (од 1,8%), по трендот на негативен раст во изминатите пет квартали, со тенденција растот на продуктивноста да продолжи и во наредниот период. Ваквиот резултат се должи на зголеменото производство во К-2-2010, но и намалувањето на бројот на вработени во истиот период.

Вкупната факторска продуктивност (ВФП) бележи понизок раст споредено со продуктивноста на трудот, односно 0,4%. Во К-2-2010 физичкиот капитал забележа релативно висок раст, од 2,1%, наспроти падот од 2,4% во претходниот квартал, што услови растот на ВФП да биде послаб.

3. Фискален сектор

Податоците за вториот квартал во 2010 година покажуваат дека реалниот БДП оствари раст од 0,4% (за К-1-2010 година е забележан пад од 1,1%, а за цела 2010 година стапката на раст за првото полугодие е ревидирана на -0,3%), што потврдува дека економските политики поставени за време на кризата и мерките спроведени во 2010 година помогнале македонската

економија да ја помине кризата со помали последици. Сепак заздравувањето на македонската економија во текот на првиот и вториот квартал 2010 година се одвиваше постепено и нерамномерно. Поволните движења на некои макроекономски индикатори (позитивни движења кај неколку сектори-индустрија, трговија, градежништво и земјоделство), како и зголеменото остварување на приходите од ДДВ, упатува дека ќе следи пораст на економската активност, што ќе овозможи стапка на раст приближна до проектираната.

Повисокото остварување на буџетските приходи за 1,7% во однос на К-2-2009, придружено со релативно поумерени буџетски расходи придонесе за **дефицит на буџетот**⁴ од 1.973 милиони денари во К-2-2010 или 1,8% од реализираниот БДП за овој квартал (0,5% од планираниот годишен БДП).

И во вториот квартал 2010 година продолжи да се води контрациклична фискална политика насочена кон ублажување на последиците од светската економска криза врз македонската економија и задржување на макроекономската стабилност. Притоа, не е загрозена фискалната одржливост на јавните финансии.

Вкупните **буџетски приходи** на Буџетот на Република Македонија се повисоки за 1,7%) споредено со истиот квартал од претходната година, главно поради повисокото остварување на даночните приходи за 14,0%, додека социјалните придонеси се пониски за 3,0%, а неданочните приходи се пониски за 41%. Зголемувањето на личната потрошувачка од 0,1% и растот на увозот и извозот на стоки, резултираа со повисока наплата кај одредени видови даночни приходи, како и незначителни намалувања на акцизите и персоналниот данок. Значајно е што **Приходите од ДДВ**, кои претставуваат најголема ставка или повеќе од половина (52,5%) од вкупните даночни приходи, во К-2-2010 се повисоки за 24,5% споредено со истиот квартал претходната година. Во структурата на бруто приходите од ДДВ се забележува зголемување на наплатата на ДДВ од прометот во земјата, согласно зголемениот промет во трговијата, но се зголемени и остварените ДДВ приходи по основ на увоз. Притоа, структурата на прометот во земјата укажува дека прометот со добра и услуги кои се оданочуваат со општата даночна стапка од 18% е намален за 4,6%, додека прометот кој се оданочува со бенефицирана даночна стапка од 5% се зголемува за 6,1%, а прометот кој е ослободен од ДДВ забележува значаен пораст од 57,3%. Приходите од акцизи се пониски за 3,3% споредено со истиот квартал од претходната година. Зголемувањето на увозот предизвика и повисока наплата на царински давачки од 34,7%. Во рамки на директните даноци, кај данокот на добивка е забележан раст од 1,5%, имајќи предвид дека од јануари 2009 година единствено се оданочува добивката која се распределува за дивиденда. Приходите од персоналниот данок на доход се пониски за 3,7% поради намалената основица, како и високиот пад на приходите по основ на капитални добивки. Наплатата на социјалните придонеси е пониска за 3,0%, при што намалување на наплатата се забележува кај придонесите за пензиско осигурување за 4,0%, за вработување 11,1%, додека кај придонесите за здравствено осигурување се забележува незначително зголемување од 0,8%. Неданочните приходи, кои претставуваат 9,4% од вкупните буџетски приходи, во К-2-2010 се со помало остварување за 41% на годишна основа.

Во К-2-2010 вкупните **буџетски расходи** се пониски за 3,0% споредено со истиот квартал од претходната година. **Тековните расходи**, кои претставуваат 92,0% од вкупните расходи, се намалија за 0,4% (29,4% од БДП). **Капиталните расходи** кои учествуваат со 8,0% во вкупните расходи се пониски за 25,6% на годишна основа, и

⁴ Го опфаќа Централниот буџет и Буџетот на фондовите

претставуваат 2,6% од планираниот БДП во овој квартал. Реализацијата на капиталните расходи заклучно со јуни изнесува 33,7% од вкупно планираните ребалансирани средства за оваа година. Во рамки на тековните расходи, трансферите се повисоки за 6,7% на годишна основа, учеството на категоријата Други трансфери изнесува 26,4% (овде се вклучени и трансферите кон локалната власт). Расходите за стоки и услуги се намалија за 29,0%. Расходите за каматни плаќања се намалија за 8,8%, при што расходите по камати на домашен долг забележаа пад од 3,1%, а каматите за странскиот долг се намалија за 19,5%.

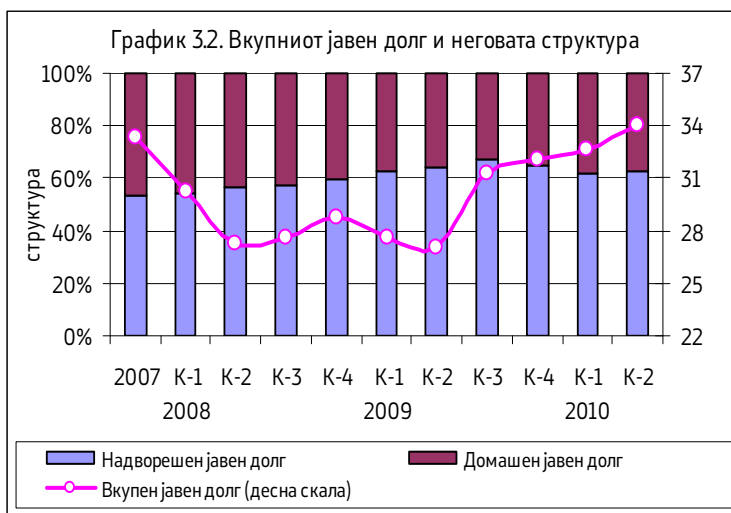
Во наредниот период се очекува буџетските приходи да се реализираат со подобрена динамика, бидејќи планираниот раст за цела 2010 година ќе влијае на подобрување на економската активност, за што ќе има влијание и четвртиот пакет на мерки за надминување на кризата. Најголеми приходи се очекува да се остварат по основ на данокот на додадена вредност, соодветно на очекуваното стабилизирање на потрошувачката и порастот на увозот и извозот. Од друга страна, се очекува извршувањето на јавните инвестиции да се интензивира во наредниот период за да се поттикне економскиот раст. Според тоа, планираниот дефицит од 2,5% од БДП во 2010 година изгледа остварлив.

Фискалното оптоварување, мерено како утврден дел на буџетски приходи⁵ во однос на номинален БДП, во К-2-2010 изнесува 27,5% и претставува намалување за 0,9 п.п. во однос на К-1-2010.

Вкупните буџетски расходи претставуваат 32% од БДП, што е за 4 п.п. понизок остварен износ во однос на К-1-2010.

Вкупниот јавен долг⁶ на крајот на К-2-2010 изнесува 34% од БДП, што претставува зголемување за 1,3 п.п. во однос на К-1-2010 година. Ваквиот раст се должи на зголемување на домашниот јавен долг за 2,5% и на

надворешниот јавен долг за 4,9% во однос на К-1-2010 година. Со тоа, учеството на домашниот јавен долг се намали на 37,7% (График 3.2). Ваквата состојба укажува дека дополнителното задолжување, што е неминовно за водење поекспанзивна фискална политика при забавен економски раст, било надворешно или внатрешно, не би ја загрозило фискалната одржливост, при што е неопходна координација со монетарната политика. Здравата фискална политика е еден од Маистришките критериуми за конвергенција, така што границите се поставени на 3% од БДП буџетски дефицит и 60% од БДП долгот.

5 Вклучува даночни приходи, социјални придонеси и административни такси и давачки

6 Според GFS методологија

Државниот долг, кој не го вклучува долгот на НБМ и јавните претпријатија, на крајот на К-2-2010 е зголемен на 24,1% од БДП, односно за 0,9 п.п. споредено со К-1-2010 година. Ваквата појава е резултат на зголемувањето на долгот на Централна влада (за 4,0%) поради растот на надворешното задолжување. Од друга страна, забележано е зголемување на долгот на НБМ за 3,0%, но учеството на државниот долг во вкупниот јавен долг во К-2-2010 изнесува 71,0% што е еднакво со учеството од претходниот квартал.

4. Монетарно-финансиски движења⁷

Во К-2-2010 **примарните пари** забележаа раст од 7,9% во однос на претходниот квартал и раст од 27,1% на годишна основа. Во К-2-2010 **монетарниот агрегат М1** е зголемен за 4,5% во однос на К-1-2010, во услови на раст на готовите пари во оптек од 5,5% и раст на депозитните пари од 4,1%. На годишна основа паричната маса М1 е повисока за 10,3%. Пошироките монетарни агрегати **М2 и М4**, во К-2-2010 бележат зголемување во однос на претходниот квартал (4,3% и 4,6%, соодветно), додека на годишно ниво М2 и М4 бележат раст од 11% и 14,8%, соодветно.

Вкупниот **депозитен потенцијал**⁸ на приватниот сектор продолжува да засилено да расте во К-2-2010, при што кварталниот пораст изнесува 4,6% (наспроти 2,6% во К-1-2010). Растот на депозитниот потенцијал се должи доминантно на денарските депозити, кои регистрираат пораст од 7% во однос на К-1-2010, додека депозитите во странска валута се повисоки за 2,4% во анализираниот период. Како резултат на тоа, учеството на денарските депозити во вториот квартал од годината се зголеми, односно степенот на евроизација мерен преку учеството на девизните депозити во вкупниот депозитен потенцијал е намален на 52,2% (53,3% во К-1-2010). На годишно ниво вкупните депозитите се зголемени за 15,2%, во услови на раст на денарските депозити од 15,9% и раст на девизните депозити од 14,6%.

Анализирано од секторски аспект, во К-2-2010 и депозитите на домаќинствата и депозитите на приватните претпријатија забележаа квартален пораст. Имено, депозитите на приватните претпријатија се зголемија за 10,4% на квартално ниво, што е значајно подобрување од минатиот квартал кога беше регистриран пад од 3,8%. Од друга страна, депозитите на домаќинствата го забавија растот и во однос на минатиот квартал се зголемија за 3%. На годишна основа, депозитите на домаќинствата се повисоки за 19,6%, додека депозитите на приватните претпријатија се повисоки за 7,6%, што е во согласност и со податоците за економската активност кои укажуваат на одредено заживување на реалниот сектор во К-2-2010.

⁷ Почнувајќи од К-1-2009 анализите се прават врз основа на податоците усогласени со новиот Сметковен план за банки кој важи од јануари 2009 година

⁸ Депозитите вклучуваат и пресметана камата

Кредитите на недржавниот сектор дадени од банките и штедилниците, по

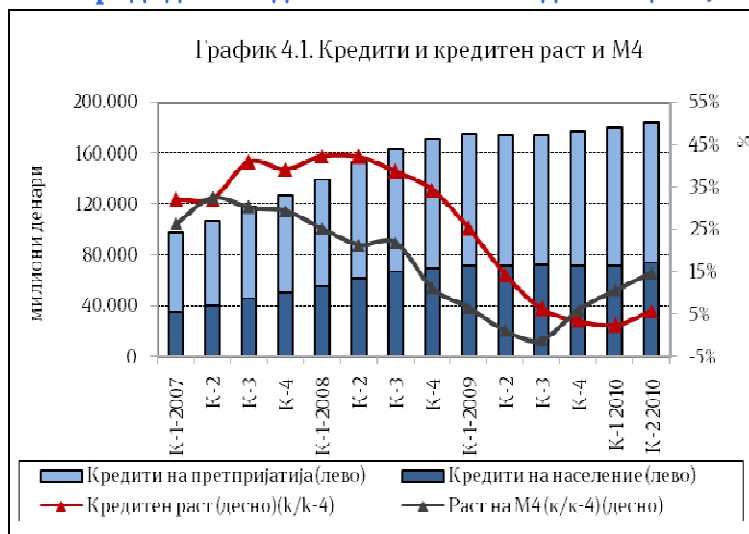
забавувањето регистрирано изминатиот период, во К-2-2010 година регистрираа одредено интензивирање на растот. Имено, на квартална основа истите се повисоки за 2,5%, наспроти растот од 1,4% во минатиот квартал. На годишна основа кредитите на приватниот сектор забележаа раст од 5,8%.

Од валутен аспект, во К-2-2010 се забележува

квартален раст од 1,1% кај денарските и поинтензивен раст од 7,3% кај девизните кредити, со што придонесот на девизните кредити кон растот се издвојува како доминантен во анализираниот период (придонес од 65,2%). Од аспект на секторот, кредитите кон населението забележаа раст од 2,9%, додека кредитите кон приватните претпријатија се повисоки за 2,3%. Учеството на кредитите на приватните претпријатија во вкупните пласмани изнесува 59,7%.

Од почетокот на 2010 година, НБРМ во повеќе наврати, изврши намалување на основната **каматна стапка**, притоа коригирајќи ја за 350 базични поени на збирна основа. Само во К-2-2010 година, каматната стапка на благајничките записи беше намалена за 150 базични поени и со тоа, истата во јуни 2010 година се сведе на 5%, што претставува најниско ниво на оваа каматна стапка од јануари 2008 година. Европската централна банка од мај од 2009 година наваму не изврши промена на референтната каматна стапка и истата на крајот од К-2-2010 се задржа на ниво од 1%.

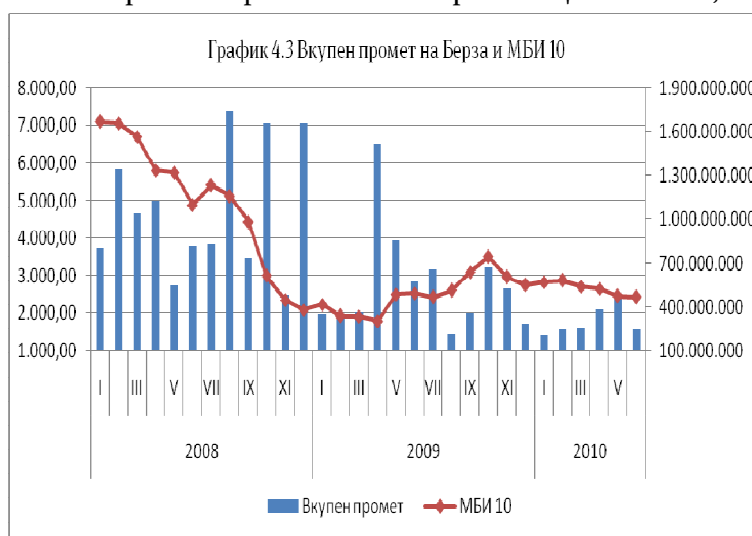
Во вториот квартал од 2010 година може да се забележи одредено релаксирање на каматната политика на банките. Имено, просечната пондерирана каматна стапка на дадените денарски кредити бележи намалување од почетокот на годината и на крајот на К-2-2010 изнесува 9,6%, што е пониско за 0,3 п.п. во однос на претходниот квартал. Споредбата со јуни и декември 2009 година упатува на уште позначајно намалување. Имено, активната денарска каматна стапка е пониска за 0,5 п.п., во однос на јуни и 0,7 п.п. споредено со крајот од 2009 година. Каматната стапка на

девизните кредити е непроменета во однос на крајот од првиот квартал и се задржа на ниво од 7,3%. Сепак, споредено со крајот на 2009 година истата е намалена за 0,2 п.п.

Просечната каматна стапка на денарските депозити на крајот на К-2-2010 се намали за 0,5 п.п. во однос на претходниот квартал и изнесува 7,0%. Во однос на крајот на К-2-2009 истата е повисока за 0,1 п.п. Каматната стапка на девизните депозити е пониска за 0,1 п.п. (намалување од 0,2 п.п. во однос на К-2-2009) во однос на минатиот квартал и изнесува 3,1%.

На **пазарот на капитал** во вториот квартал од годината се забележува благо раздвижување во однос на претходниот квартал. Имено, се забележува раст на вкупниот промет од 56,5% во однос на претходниот квартал, кој се должи на зголеменото класично тргување и на реализираните блок трансакции. Сепак, во однос на истиот период минатата година, вкупниот промет остварен на берзата бележи пад од 62,5%. Македонскиот берзански индекс МБИ-10, како агрегатен показател на берзанските движења, продолжува да се намалува, со стапка од 4,3% во однос на јуни 2009 година, додека во однос на крајот на К-1-2010 падот изнесува 10,5%.

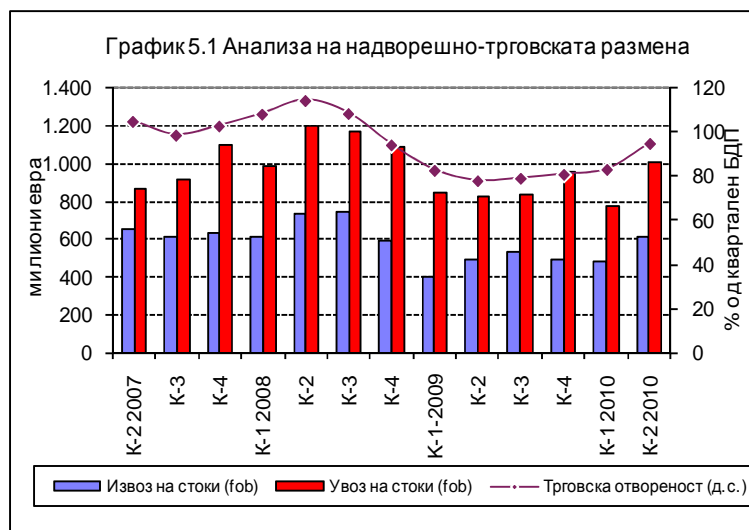
5. Надворешен сектор и платен биланс

Според статистичките податоци изразени во евра (fob основа), во вториот квартал 2010 година, се прекина намалувањето на извозот и увозот на стоки започнато во последниот квартал од 2008 година. Ефектот од постепено закрепнување на странската побарувачка и подобрувањето на цените на металите на светските берзи придонесе извозот на стоки да бележи значително позитивно поместување, што се пренесе и врз увозната побарувачка. Така, во овој квартал увозот на стоки бележи висока стапка на раст од 29,3%, додека извозот се зголеми за 27,7% во однос на првиот квартал оваа година. Ваквата тенденција укажува дека надворешно-трговското движење се стабилизира и се враќа во предкризната состојба.

Анализирано на годишно ниво (К/К-4), при значителен раст на извозот за 25,4% и истовремено зголемување на увозот за 21,4%, вкупната надворешно-трговска размена, изразена во евра, продолжи да се подобрува, при што бележи значителен

раст од 22,8%, што во добар дел се објаснува со ниската споредбена основа од вториот квартал минатата година.

Растот на извозот на стоки е резултат на зголемената надворешна побарувачка и подобрените цени на металите. **Анализирано по сектори на СМТК** (стандардна меѓународна трговска класификација), **позитивни движења** во извозот во вториот квартал се забележуваат кај: производи класирани по материјалот 42% (железо и челик), хемиски производи за 2 пати, суровини освен гориво за 87% (метална руда и метални отпадоци), минерални горива и мазива за 38,3% (нафта и производи од нафта), производи за храна за 4,5%, додека поради намалениот извоз на тутун и преработки од тутун, негативно поместување забележува секторот пијалоци и тутун за 18%, во споредба со истиот квартал од 2009 година.

Кај увозот на стоки, сите групи на производи според СМТК бележат позитивна стапка на раст во К-2-2010 година. Притоа, најголем раст на увозот е забележан кај категориите: производи класирани по материјалот 26% или 58,8 милиони евра (железо и челик, обоени метали, изработки од неметални минерали и текстилни предива), минерални горива и мазива 52,7% или 58,4 милиони евра (нафта и производи од нафта) хемиски производи 24,4% или 25 милиони евра (катран и сирови хемикалии), суровини за 66% или 24 милиони евра (метална руда и метални отпаоци), машини и транспортни уреди 6% или 12 милиони евра и друго. Зголемувањето на увозот на инпути кои ги користат извозно-ориентираните сектори, односно делот од т.н. увозна компонента на извозот, претставува поволна околност, што има позитивен ефект врз опоравувањето и стабилизирањето на нивното вкупно производство.

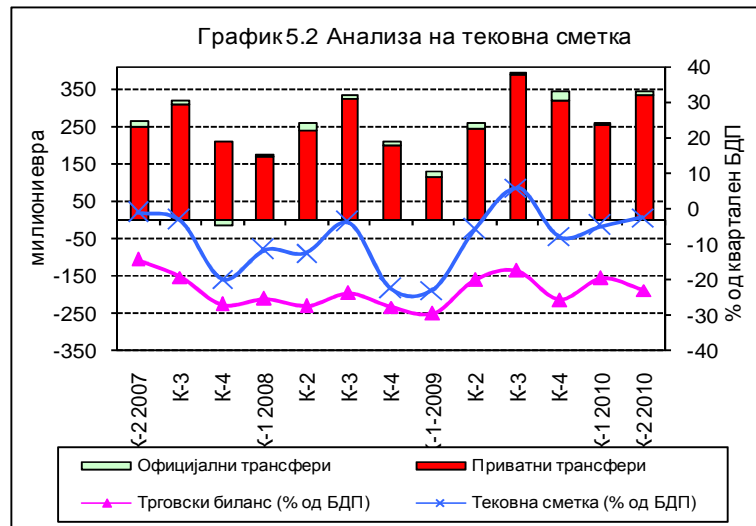
Трговската отвореност на Република Македонија во К-2-2010 изнесува 94,8% со што продолжува трендот на раст во однос на претходните квартали, а стапката на отвореност се сведе на нивото остварено во четвртиот квартал 2008 година. Ова доминантно се должи на значителниот годишен раст на вкупниот обем на надворешно-трговската размена (22,8%) во однос на истиот квартал од претходната година.

Обемот на размена со ЕУ во К-2-2010 изнесува 55,9% од вкупната трговска размена на Република Македонија и во однос на К-2-2009 бележи пораст од 2,4 п.п.. Извозот и увозот на стоки со Европската Унија бележат силен раст од 25,2% и 21,3%, соодветно, во однос на истиот период од 2009 година. По Германија, најзначајни

надворешно-трговски партнери на Македонија остануваат Србија, Грција, Италија и Бугарија, при што обемот на размената во К-2-2009 со овие земји изнесува 36,8% од вкупната размена. Во К-2-2010 година, 58,7% од македонскиот извоз беше реализиран на пазарите на Германија, Косово, Бугарија, Србија и Грција.

Како резултат на паралелното брзо зголемување на извозот и увозот на стоки, во К-2-2010, дефицитот на **трговскиот биланс** (-391,8 милион евра) бележи продлабочување во однос на претходниот квартал и претставува -22,9% од кварталниот БДП. Нагорниот тренд на **нето-тековните трансфери**, започнат во вториот квартал од 2009 година, по прекилот во К-1-2010 година, во К-2-2010 повторно бележи раст, при што истите изнесуваат 258,9 милиони евра и се сведени на речиси исто ниво во однос на К-4-2009, а во однос на претходниот квартал (К-1-2010) се зголемени за 34% или 89 милиони евра, што се должи на повисоките приватни трансфери, кои се доминантна и движечка компонента на тековните трансфери.

По стеснувањето на **дефицитот на тековната сметка** во првиот квартал од 2010 година, истиот се намали и во К-2-2010 за 41% (31 милион евра), во однос на претходниот квартал и изнесува -2,5% од кварталниот БДП. Ваквото намалување на дефицитот на тековната сметка во најголем дел се должи на зголемените приливи од приватните трансфери во однос на претходниот квартал.

Извештајот го подготви

Министерство за финансии

Сектор за макроекономска политика

www.finance.gov.mk

Одговорни

М-р Анита Поповска

Анета Ацевска

Азби Фетаи

Копринка Сапунова

Неџати Куртиши

Сами Асани

Супервизија

Снежана Делевска

Скопје, октомври 2010